

Razvidno je torej, de je navadno béro stari fari, kjer se je dosihmal odrajovala, vkrajšovati ali jo clo odreči, dokler ni odškodovanje v ti reči dognano, krivično djanje.

Zunaj domače fare so že ljudje več lét z nekako nevoljo dolžno béro posebno šolnikom odrajovali, kateri so mogli za eno pešico slabiga žita, ki je še včasih drugo béro pohabilo, nezmerno gerdih besedi preslišati; léta so se pa clo novih far in podfar nekateri ljudje, ne rečem vsi (zakaj več del jih je poštenih in razumnih) tako obnesli, de so kaplanam, še bolj pa šolniku béro odrekli, in ga obilno vtovorili z neobtesanostjo.

Nekateri ljudje so res taki, de mislijo, ne le tlake in desetine prosti biti, temuč sploh vsiga, naj se že imenuje kakor koli se hoče, kar po davku diši. Ali bojo pa taki zares kdaj premožniši? Težko de! Kér jim dvoje nesitljivih pijavk kri in muzeg, dušno in telesno moč neusmiljeno serka, ter jih za grob revšine zorí, in ti pijavki ste: Napuh v obleki iz ptujiga blaga, katero je domače v nekaterih krajih popolnoma zaterlo, in pa kerčme, ktere so jih že mnogo na beraško palico spravile, in se kaže, de jih bodo še več.

Kar pa béro tiče, se ne da tajiti, de jo je pobérati, práv sitna reč, posebno po ptujih farah in podfarah, kjer nekateri sirovi ljudje ošabno s svojim nepriljudnim obnašanjem pobéranca na gredno obvisnost preobčutljivo spolnujejo. Kér bi pa vender drugo, béro namestljivo plačilo serditi vihar časa spihati in zatreti utegnil, in kér večidel domači farmani svoji duhovšini in šolnikom spodobno béro z veseljem odrajujejo: bi bilo želeti, de bi se, kadar se bo ta reč pretresati in določevati jela, na to gledalo, de bi za naprej sleherni fara in podfara le svojimu duhovnu in cerkveniku béro dajala. Kaplanam pa in šolnikom starih far, ki so v novih farah in podfarah revne bére s trudem in troškam iskati mogli, naj bi se od slej primerjeno odškodovanje spoznalo, katero bi se jim iz duhovske denarnice, ali pa od tistih duhovnov, kterim bi se zunaj navadne bére, semtertje prostovoljno vpejlane, tudi še stari fari dolžna béra prepustila, odrajovali utegnili.

S takim načinom bi se gotovo mnogoterim zopernostim, prepíram in clo krivicam v okom prišlo.

Podgrivarski.

Povedanje od slovenskiga jezika.

Spisal V. Vodnik.

(Dalje.)

Kader so Slovenci iz Azije, svoje zibéli, ven šli proti Evropi, niso bili sami, temuč je bila še le osnova štirih velikih jezikov vkup, to je Grégov, Latincov, Nemcov in Slovincov. *)

Počasi so več po sveti vidili, rodove gmerali, rodovi so med seboj blebetali, in se v besedah eden od drugiga daljšali; tako dolgo, de je jezik 4 velike vérhe pognal: Grege, Latince, Nemce in Slovence. Timčasi so divji okol hodili, od lova, od zeliš se živili.

De so ti štirji verhoji iz eniga jezika, sam jezik razodeva; postavim Slovenec réče mati, Nemec Mutter, Greg meter, Latince mater. Mi pravimo miš, Nemec Mauss, Latince mus, Greg mys. Tako tudi: kluč, Schliefsel, clavis, klys; — jajce, Ey, ovum, oon; — sedim, sitze, sedeo, hiseo; — nov, neu, novus, neos — in tako naprej silno dosti drugeh besedi.

Gregi in Latini so bližej poldne ostali, Nemci in Slovenci so bolj proti polnoči od sonca naprej dérli in se v sedajneh svojih deželah ulastili, živino pasli, čéde varovali in zverine morili.

Počasi so zemlo perpravili za stanovitno prebivalše

in za nive; polsko delo se je začelo z delam hiše, s hišami zemle, last, pravice, oblast, kralstva in bolj uravnano zadržanje. Še dan današni vidimo, de človeški rod čedalej bolj v hribe léze, gošo trébi in rodovitno zemlo perdeluje.

Gregi in Latinci so per sred-deželnim morju proti poldne ostali: Nemci in Slovenci so v bol merzle gojzde proti polnoči svoje čéde gnali; počasi se v jeziki ločili in sledni svojiga sebi naredili. Od tod pride, de v dosteh besedah enakost imamo; mi smo namreč ene dosti bližne zlahte, in ne smemo prepíra imeti, sebi lastiti, in si oponašati v tem, kar je mati obéma za delež pustila.

Nemec je pred Slovincem v Evropi naprej tišal, in še zdaj od Azije dalej stoji; Slovenec je zadej ostal, in je po teh deželah, katere smo uni dan imenovali.

Nemec poméni toliko, kar mutec. Slovenec gani zato mutca imenoval, kakor de bi ne znal govoriti, ampak zato, kér ga ni zastopil, in je bil Slovincu, kakor mutast, po tem, kader sta dalj časa razločena živéla in sledni svoj jezik razločila. Slovenci pak so se tako imenovali, ker so se med seboj zastopili, in si lahko eden drugimu slovo, to je besedo dajali, zakaj slova med vsm drugimi Slovenci pomeni besedo. *)

(Dalje sledi.)

Novíce pripomočnice oživljeniga utonenca.

7. dan maliga serpana je v Radovniškem potoku pod Kernico za Kolonetam utonil 13. lét star Poglajev fantič. Urban Zupan, kajžar iz Kernice, 73 lét star mož, ga je z nevarnostjo svojiga življenja iz vode potegnili — tode vés mertev se je že vidil. Zdej pritèče Andrej Poklukar, gruntar iz Kernice, in ga začne oživljati po poduku, ki ga je v Novicah bral, in po dolgim trudu je utonenca k življenju obudil. — Takó beremo v protokolu Radoljske kantonske gosposke 3. dan tega mesca, kteriga so nam nek gospod prijazno brati dali, lastne besede Andreja Poklukarja, ki je veselje doživel, človeka dozdevni smerti otéli.

Slovesnost v Tominu.

Pervi dan tega mesca je bil za veliko Tominsko tehtantjo vesel dan. Novoposvečeni duhovnik gosp. Michel Perdih je obhajal prvo mašo.

Narodna straža, ktera se je bila prostovoljno ponudila ta veseli dan po svoji moči imenitniti, se je krasno oblečena zbrala pred grajšinskim poslopjem. Od gospoda Kožarja, vsm ljubeznjiviga kantonskiga komisarja, in pa od gosp. grajšinskiga oskerbnika, kterima je bil gosp. dohtar Battič, predstojnik straže, tisti dan vodstvo izročil, tukaj nekoliko pregledana in poskušana, se je lepo verstena ob desetih do hiše noviga mašnika med soglasnim godenjem stražne muzike podala, kjer je bila sprejeta od neštevilne množice veseliga ljudstva, — in potem v farovž. Navadna straža se je med tem tako razdelila, de je njeni s puškami orožjeni del vés čas svete maše z streljanjem slovil.

Med službo božjo je bilo milo viditi, kako se je pobožni duh na obrazu pričijočih oznanaval. Tukej bi bil hotel imeti sleparniga Rongeta in njegove zapeljive pomagače; — zastonj bi jo poskusili take kristjane motiti. Tukej bi bil hotel imeti tistiga debeloglavniga možaka, kteri je unidan na Dunajskim vseučilišu čez dohovne se rotiti, — naj bi bil vidil, kako se je v „duhovski fabriki“ izbrihtani mladeneč, nekda tistiga možaka učene, pred oltarjem gospodovim lepo obnašal!

Po dokončani službi božji vzame narodna straža drugič noviga mašnika v sredo, in ga v lepim redu

*) De Vodnik pod imenam Slovincov tú sploh Slovane razume, vsak sam vé. Vredništvo.

*) Besedo Slovenec mnogi učeni mnogoverstno razlagajo, Vredništvo.